ASTERI KIRJANPITO DOS Europäivitys 27.10.1998

Päivityksen asentaminen	2
Keskeiset muutokset ohjelmiin	4
Päivityksen käyttöönotto	5
Päivitykseen sisältyvät tilipuitteistot	6
Siirtyminen euromääräiseen kirjanpitoon	9
Tarkista muuntokerroin (1.1.1999)	9
Käsitteitä ja sanastoa	12
Asennus uudelle koneelle (Ensiasennus)	13
Asteri valikon täydellinen asennus	13
Pikakuvake Win 95/98:n työpöydälle	14
Jos muisti loppuu	15
Windowsin leikepöydän käyttäminen	19
Tuloslaskelma ja tase Exceliin	20

Atsoft Oy Mäkinen

Puh. (09) 351 1122 Fax (09) 351 5532

Asteri Kirjanpito - Europäivitys 27.10.1998

Sisällysluettelo

Asteri kirjanpito – Europäivitys 27.10.1998	. 1
Ennen asentamista	. 1
Päivityksen asentaminen	2
Keskeiset muutokset ohjelmiin 20.1.1998 jälkeen	. 4
Päivityksen käyttöönotto	. 5
Määritykset markkakirjanpitoa tehtäessä	. 5
Päivitykseen sisältyvät tilipuitteistot	. 6
Mitä tilikarttoja päivityksen mukana todella tuli	. 7
Mallitilirungon lukeminen	. 7
Mallitilikartan lukeminen	. 7
Mallitilikarttojen ja -tilirunkojen kopioiminen	. 8
Siirtyminen euromääräiseen kirjanpitoon	. 9
Tarkista virallinen muuntokerroin (1.1.1999)	. 9
Määritä uusi rahayksikkö	10
Tee tilinavaus euroissa	10
Markkamääräinen vertailuaineisto euroiksi	10
Käsitteitä ja sanastoa päivitykseen liittyen	12
Asennus uudelle koneelle (Ensiasennus)	13
Asteri valikon täydellinen asennus	13
Pikakuvakkeet Windows 95/98:n työpöydälle	14
Jos muisti loppuu	15
Laiteympäristöraportti	15
Muistin vapauttaminen	16
Windows 95 FIN OSR2 HIMEM.SYS	17
Windows 98 FIN himem.sys	17
Kirjanpidon muistinsäästöversio PCKPMINI	18
Asteri valikon muistinsäästöversio MENUMINI	18
Windowsin leikepöydän käyttäminen	19
Esimerkki 1: Siirretään päiväkirja Exceliin	19
Esimerkki 2: Siirretään kirjauksia Excelistä kirjanpitoon	19
Esimerkki 3:Kopioidaan tuloslaskelma ja tase Exceliin	20

Asteri kirjanpito – Europäivitys 27.10.1998

Päivityksen keskeisenä sisältönä on euron käyttöönottoon liittyvät muutokset. Näkyvin osa päivitystä on rahayksikön määrittäminen kirjanpidolle, jonka jälkeen tulosteista käy selkeästi ilmi, missä rahassa tulosteet on ilmoitettu (vaihtoehdot markka, euro tai muu). Asenna päivitys vaikka et ottaisikaan euroa käyttöön heti 1.1.1999. Päivityksen asentamisen jälkeen voit jatkaa kirjanpidon tekemistä kuten ennenkin.

Päivityksen asennettuasi voit kirjata rahamäärän vastarahassa antaen summan jälkeen rahayksikön tunnuksen, jolloin ohjelma muuntaa rahamäärän kirjanpidon rahayksikköön.

Asteri Valikon eurolaskimella asetetaan markan ja euron välisen suhteen ilmoittava muuntokerroin kun sen lopullinen arvo tiedetään 31.12.1998. Siihen asti ohjelma käyttää esimerkinomaista kerrointa 5.81234. Asteri Valikossa oleva eurolaskuri muuntaa rahamäärät markoista euroihin ja takaisin sekä toisinpäin.

Ennen asentamista

Harkitse teetkö varmuuskopion nyt levyllä olevasta aineistosta (Varmuuskopioinnin ohjeet löydät ohjekirjasta). Päivityksen asentaminen ei edellytä varmuuskopiointia, koska päivityksessä asennetaan vain uudet ohjelmaversiot. Varmuuskopiointi on kuitenkin syytä tehdä jos et sitä ole hiljattain tehnyt: Varmuuskopiolta on nopeaa palauttaa aineisto, joka on kadonnut esim. laitteistovian tai varkauden takia.

Tarkista että sait seuraavat neljä levykettä ja että levykkeet ovat ehjät (ettei niiden metallisulkija ole taittunut tai muuten vioittunut, jos on tilaa uudet levykkeet, saat ne veloituksetta):

Asteri Valikko – Valikko-ohjelma kovalevylle, Levy I/I Asteri Kirjanpito – Europäivitys 27.10.1998 Levy 1/3 Asteri Kirjanpito – Europäivitys 27.10.1998 Levy 2/3 Asteri Kirjanpito – Europäivitys 27.10.1998 Levy 3/3

Päivityksen asentaminen

Kopioi levyjen 1/3 - 3/3 päähakemistossa olevat ohjelmat C:\ASTERIKP hakemistoon. Kopioi valikkolevyn ohjelmat C:\ASTERI hakemistoon.

Levyllä 1/3 on alahakemistoja, joiden sisältö kopioidaan vain tarvittaessa. A:\KARTAT sisältää tilikartat, A:\PRINTER sisältää kirjoitinmääritykset ja A:\KAIKKI sisältää uusasennuksen kaikki parametritiedostot.

Valikkolevy sisältää valikko-ohjelmiston kokonaisuudessaan valikkoruutuineen. <u>Sieltä kopioidaan kuitenkin vain ohjelmat</u> (*.exe:t). Jos et ole asentanut Asteri Valikkoa koneellesi tee se nyt sivun 13 ohjeen mukaan, jotta voit määrittää aikanaan virallisen muuntokertoimen.

Kopiointiohje päivityksen asentamiseksi

Mahdollisia virheilmoituksia asennuksen aikana:

Overwrite Yes/No/All (Korvataanko Kyllä/Ei/kAikki) ei ole virhe. Ohjelma kysyy lupaa kopioidaanko päälle. Vastaa myöntävästi painamalla A ja Enter.

Data Error reading drive a: Levyke on viallinen, levyasema on viallinen, levy on huonosi asemassa tai levy on väärää formaattia. Kokeile laittaa levyke uudestaan asemaan.

Bad command or file name (Komento tai tiedostonimi ei kelpaa) Olet tehnyt kirjoitusvirheen.

Invalid directory (Hakemisto ei kelpaa) Olet siirtymässä hakemistoon jota ei ole. Olet tehnyt kirjoitusvirheen tai olet eri levyasemassa tai hakemistossa missä pitäisi olla

Asteri valikkolevyn kopiointi

Käynnistä tietokone ja siirry Ms-Dos kehotteeseen , ellet jo ole siellä (Windows 95/98: Valitse Käynnistä|Ohjelmat|Ms-Dos kehote, Asteri valikosta pääset Dosiin painamalla F1). Kirjoita komennot:

Mitä näkyy ruudussa	Kirjoita tummennettu
C:\>_ tai C:\WINDOWS>_	C:
C:>_ tai C:\WINDOWS>_	CD \ASTERI
C:\ASTERI>_	Laita valikkolevy asemaan
C:\ASTERI>_	COPY A:*.EXE
Overwrite (Yes/No/All)	А
x file(s) copied	Kopiointi on suoritettu

Asteri kirjanpito päivityslevyjen kopiointi

Mitä näkyy ruudussa	Kirjoita tummennettu
C:\ASTERI>_	CD \ASTERIKP
C:\ASTERIKP>_	Laita levy 1/3 asemaan
C:\ASTERIKP>_	COPY A:*.EXE
Overwrite (Yes/No/All)	A
x file(s) copied	Ykköslevy on kopioitu,
C:\ASTERIKP>_	Vaihda levy 2/3 asemaan
C:\ASTERIKP>_	COPY A:*.EXE
Overwrite (Yes/No/All)	A
x file(s) copied	Kakkoslevy on kopioitu,
C:\ASTERIKP>_	Vaihda levy 2/3 asemaan
C:\ASTERIKP>_	COPY A:*.EXE
Overwrite (Yes/No/All)	A
x file(s) copied	Kopiointi on suoritettu

Tarkista että kopiointi onnistui käynnistämällä päiväkirjan kirjausohjelma. Katso että ruudun vasemmassa yläreunassa oleva ohjelman muuttamispäivämäärän ilmoittava VER: on 27.10.1998 tai uudempi. Tarkista että kaikki muutkin ohjelmat käynnistyvät ja että versiopäiväys on VER:27.10.1998 tai uudempi. Jos jonkin ohjelman versio on vanhempi ja ao. ohjelmassa käsitellään rahamääriä, tilaa tarvittaessa siihen päivitys.

Keskeiset muutokset ohjelmiin 20.1.1998 jälkeen

Valikko-ohjelma (menu.exe)

- Eurolaskuri ja euron muuntokertoimen määritysosa.
- Kielikortiston kielen "vaihtoehtoinen suomi" muokkaus
- Laiteraportin voi tulostaa erillisellä laiterap.exe ohjelmalla
- F7 tekstinkäsittely osaa ääkkös- ja tiedostomuunnokset (MacIntosh, EBCDIC, Unix, Windows, Dos, Mime, html entity)

Kirjanpito-ohjelma (pckp31.exe)

- Alt F4 / 34 Rahayksikkö: joko markka, euro tai määrittämätön
- Rahamäärän perään voidaan antaa rahayksikön tunnus jolloin ohjelma tarvittaessa muuntaa rahamäärän kotirahaksi ja kirjaa selite -kenttään alkuperäisen rahamäärän
- Tulosteisiin tulostuu Rahayksikkö:mk tai euro
- Päiväkirjan summien muuttaminen markoista euroiksi tai euroista markoiksi (*Muut / MK->EURO EURO-> MK*)
- Muistiotositteen (lomakesovitus muistio.lsl) muuttuja @10 tulostaa rahayksikön (mk tai euro)
- ALV-laskelmaa tulostettaessa ei leikkaa senttejä pois jos rahayksikkö on euro vaan laskee ALV-velan sentin tarkkuudella
- Lukemat valvontailmoituksen kohtaan 2 alv:n tiedot tulostuvat sentin tarkkuudella (markkoja käytettäessä täysin markoin)

Rahayksikön tulostuminen

- Paperitulosteiden ylälaitaan tulostuu tieto käytetystä rahayksiköstä, jos rahayksiköksi on määritetty markka tai euro.
- Rahamäärän perään voidaan syöttää rahayksikön tunnus, jolloin ohjelma tarvittaessa muuntaa rahamäärän kirjanpidon kotirahaksi:

Syötetty	Rahayksikkö:1	Rahayksikkö:2	Rahayksikkö:
summa:	(markka)	(euro)	(määrittämättä)
12m	12,00	2,06	12,00
12e	69,75	12,00	12,00
12+	69,75	2,06	12,00

Päivityksen käyttöönotto

Käynnistä Asteri valikko kirjoittamalla **ASTERI**. Paina Asteri valikossa *Alt M* ja valitse *Tiedosto | Eurolaskin* (painamalla Enter kaksi kertaa) jolloin ruudulle avautuu Eurolaskin. Ruudulla näet euron muuntokertoimen ja voit syöttää rahamäärän ja paina Enter niin ohjelma muuntaa antamasi rahamäärän markoista euroihin ja takaisin markoiksi sekä euroista markkoihin ja takaisin.

Kun olet kokeillut eurolaskimen toiminnan, poistu laskimesta painamalla F2 ja siirry kirjanpidon valikkoon.

Määritykset markkakirjanpitoa tehtäessä

Käynnistä Kirjanpito, päiväkirjan tallennus ja tulosteet (pckp31) ja siirry kirjaustilaan. Valitse Alt F4 (Määritä / Omat tiedot) ja määritä kohta 34 Rahayksikkö: 1 (arvoksi ykkönen). Tallenna määritys F1. Määritettyäsi rahayksikön markaksi ohjelma osaa muuntaa euromääräiset summat suoraan markoiksi. Alkuperäinen euromääräinen summa lisätään selitteeseen, ellet estä sitä kohdan 35 Ei vasta-ar: 2 määrityksellä.

Kohdassa 34 Rahayksikkö: määritys ilmoittaa missä rahayksikössä (markka tai euro) kirjanpito tehdään. Jos teet kirjanpitoa muussa valuutassa tai et tarvitse summan muuntamista niin jätä määritys tyhjäksi.

Päivitykseen sisältyvät tilipuitteistot

Asteri kirjanpito-ohjelman mukana toimitetaan seuraavat tilipuitteistot. Tilipuitteistot ovat 31.12.1997 voimaan astuneen kirjanpitolain uudistuksen mukaiset, ellei muuta ole mainittu. Tilikartoissa on valmiit ALV-koodaukset. Useimmissa on vaihtoehtoiset tilinumerot sekä netto- että bruttokirjausperiaatteellisille tileille.

Kirjanpitoasetuksen 1 §:n mukaiset Yleiskaava, jota käytetään ellei muuta ole määrätty

OYTK98	OYTR98	Osakeyhtiö suppea tase
KYTK98	KYTR98	Kommandiittiyhtiö
AYTK98	AYTR98	Avoin yhtiö
LHTK98	LHTR98	Liikkeenharjoittaja
OYTK98SV	OYTR98SV	Osakeyhtiö suppea tase vanhaa tilikarttaa varten
(ABTK98	ABTR98	Ruotsinkielinen osakeyhtiö)
OYTK98	OYTR98L	Osakeyhtiö laaja tase
OYTK98LV	OYTR98LV	Osakeyhtiö laaja tase vanhaa tilikarttaa varten

Kirjanpitoasetuksen 3 §:n mukaiset Aatteellinen yhteisö ja säätiö

YHTK98	YHTR98	Yhdistys		
U1TK98	U1TR98	Urheiluseura,	kaava	1
U2TK98	U2TR98	Urheiluseura,	kaava	2
U3TK98	U3TR98	Urheiluseura,	kaava	3

Kirjanpitoasetuksen 4 §:n mukaiset Kiinteistön hallintaan perustuva toiminta

ASTK98 ASTR98 Asunto Oy

Kirjanpitoasetuksen 5 §:n mukaiset Ammatinharjoittajan vaihtoehtoinen kaava 1 §:n sijaan

AMTK98 AMTR98 Ammatinharjoittaja

Maatalouden tilikarttoihin ei olla tehty muita kuin suppeaan tilikarttaan arvonlisäveroa koskevat muutokset. Muutoin maatalouden tilipuitteistot täydennetään myöhemmin.

MVTK98 MVTR98 Maatalous

Tilipuitteistot ovat levykkeellä 1/3 hakemistossa \KARTAT.

Mitä tilikarttoja päivityksen mukana todella tuli

Näiden ohjeiden kirjoittamisen jälkeen on toimitettavia tilikarttoja saattanut tulla lisää. Katsomalla päivityslevy 1/3:n hakemistoon \KARTAT näet mitä tilikarttoja (*.TKA) ja tilinpäätösrunkoja (*.TPO) hakemistossa on. Katsomisen voit tehdä esim. seuraavasti:

- 1. Siirry Ms-Dos tilaan
- 2. Laita A: asemaan Asteri kirjanpito 1/3 -europäivityslevy
- 3. Kirjoita **DIR A:\KARTAT /P** ja paina Enter (valitsin /P pysäyttää listauksen aina kun ruudullinen on tulostunut, Enterin painallus jatkaa listausta)

Mallitilirungon lukeminen

Laita "*Asteri kirjanpito 1/3*" levy asemaan. Käynnistä *D*-*Tilinpäätösrungon teko ja korjaus*. Anna TP Runko: kohtaan luettavan tilikartan nimi, esim. TP Runko: **A:\KARTAT\MYTR98** ja paina Enter.

Tee tilirunkoon tarvittavat muutokset, tallenna valinnalla *Alt S* antaen tilikartalle uusi nimi ilman viittausta A: asemaan, esim.

TP Runko:**SSTK99**.

(missä SS on yrityksen nimen alkukirjaimista muodostettu tunniste, esim. Salama Suutari)

Mallitilikartan lukeminen

Laita "*Asteri kirjanpito 1/3*" levy asemaan. Käynnistä *C*-*Tilikartan teko ja korjaus*. Anna TILIKARTTA: kohtaan luettavan tilikartan nimi, esim. **A:\KARTAT\AMTK98** ja paina Enter. Tee tilikarttaan tarvittavat muutokset, tallenna valinnalla *Alt S* antaen tilikartalle uusi nimi ilman viittausta A: asemaan, esim. TILIKARTTA: **SSTK99**.

Mallitilikarttojen ja -tilirunkojen kopioiminen

Voit kopioida tarvittaessa mallitilikartat ja tilirungot kovalevylle (esim. tilitoimistokäyttö).

Varmistu kuitenkin ettei levyllä jo ole asiakkaille sovitettuja tilikarttoja samalla nimellä kuin mallitilikartat ovat etteivät mallitilikartat kopioidu asiakkaiden tilikarttojen päälle. Komennolla DIR C:\ASTERIKP*.TKA näet mitä tilikarttoja kovalevyllä on ja komennolla DIR C:\ASTERIKP*.TPO näet mitä tilirunkoja kovalevyllä on.

Varminta onkin että kopioit mallitilikartat vain jos tiedät että kovalevyllä C:\ASTERIKP hakemistossa ei ole asiakkaan aineistoja (vaan ne ovat ao. hakemiston alihakemistoissa tai levykkeillä)

Kopioi seuraavasti: Laita "Asteri kirjanpito 1/3" levy asemaan, siirry Ms-Dos kehotteeseen ja kirjoita tummennettu:

Mitä näkyy ruudussa	Kirjoita tummennettu
C:\>_ tai C:\WINDOWS>_	C:
C:>_ tai C:\WINDOWS>_	CD \ASTERIKP
C:\ASTERIKP>_	Laita asemaan kirjanpidon
	päivityslevy 1/3
C:\ASTERIKP>_	COPY A:\KARTAT*.*

Jos ohjelma huomauttaa *Korvataanko OYTK98.TKA* (*Kyllä/Ei/kAikki*)? tai *Overwrite OYTK98.TKA* (*Yes/No/All*)? on kovalevyllä jo samanniminen tilikartta. Älä kopioi mallitilikarttaa ellet ole varma siitä että kovalevyllä nyt olevan tilikartan päälle voi kopioida uuden tilikartan. Vastaa E (tai N) jottet kopioisi mallitilikarttaa levyllä olevan päälle.

x tiedosto(a) kopioitu Kopiointi on suoritettu

Siirtyminen euromääräiseen kirjanpitoon

Huomaa, että kirjanpito-ohjelman tallentamiin päiväkirjoihin ja saldoluetteloihin ei tallennu tietoa siitä, mitä rahayksikköä rahamäärät ovat.

Varmuuskopioi kirjanpitoaineisto

Ensimmäinen toimenpide on tehdä varmuuskopio olemassa olevasta aineistosta levykkeille. Varmuuskopiolta on sitten helppo palauttaa aineisto, jos jokin menee vikaan muutostyössä.

Varaa käyttöösi riittävä määrä tyhjiä formatoituja levykkeitä. Tarvittavien levykkeiden määrä riippuu tiedostojen määrästä ja koosta, tarve lienee 2 – 10 levykkeen välillä.

Käynnistä Asteri valikko ja siirry kirjanpidon valikkoon. Avaa valikkorivi (*Alt M*) ja valitse *Tiedosto* | *Varmuuskopiointi* (painamalla kaksi kertaa *NuoliAlas* -näppäintä):

```
VARMUUSKOPIOINTI - TALLENNETAAN VARMUUSKOPIO

1 MISTÄ KOPIOIDAAN . C:\ASTERIKP

2 MINNE KOPIOIDAAN . A:

3 OHJELMAT (EXE,COM) E

4 ALIHAKEMISTOT .... K
```

Hyväksy ohjelman tarjoamat ehdotukset ja aloita varmuuskopiointi valinnalla F1. Kun levyke on kopioitunut, ota se pois asemasta ja kirjoitussuojaa se avaamalla levykkeen pikku ikkunan peittävä muovinen kirjoitussuoja.

Tarkista virallinen muuntokerroin (1.1.1999)

Tarkista että ohjelmalle määritetty muuntokerroin on virallinen muuntokerroin (joka määräytyy 31.12.1998 valuuttakurssien perusteella). Käynnistä Asteri valikko ja avaa valikkorivi valinnalla *Alt M.* Valitse *Tiedosto* | *Eurolaskin* (painamalla ENTER kaksi kertaa) jolloin näet ruudun yläreunassa *Muuntokerroin:* kohdassa ohjelmalle määritetyn muuntokertoimen (esim. 5.81234). Jos ohjelman näyttämä muuntokerroin poikkeaa virallisesta muuntokertoimesta, paina *Alt M* ja anna virallinen muuntokerroin.

Määritä uusi rahayksikkö

Käynnistä kirjanpito-ohjelma, siirry kirjaustilaan ja valitse *Alt F4* ja määritä rahayksiköksi euro kohtaan 34 Rahayksikkö:**2** (arvoksi kakkonen). Tallenna *F1* ja poistu ohjelmasta *Alt Q*.

Tee tilinavaus euroissa

Käynnistä *L - Tilinavauspäiväkirja ed. tilikauden taseesta* ja tee tilinavaus, määritä kohtaan 08 SUORITETAAN RAHAYKSIKKÖMUUNNOS MK->EURO:**2** jolloin ohjelma muuntaa markkoina olevat saldot euromääräisiksi.

Markkamääräinen vertailuaineisto euroiksi

Tilinpäätöstä tulostettaessa saattaa esiintyä tarve tulostaa markkamääräisenä tehdyn kirjanpidon tuloslaskelma ja tase euroissa. Tulostaminen onnistuu siten, että muutetaan markkamääräinen saldoluettelo euromääräiseksi ja tulostetaan muunnettu aineisto vertailuaineistona.

Muuntaminen tehdään *Tilinavaus* -ohjelmalla (*L* - *Tilinavauspäiväkirja ed. tilikauden taseesta*). Käynnistä tilinavausohjelma, anna suurimmaksi taseen tiliksi 9999 (niin suuri tilinumero, ettei suurempaa ole tilikartassa) ja tilinpäätöksen loppusaldotiedostoksi muunnettavan loppusaldotiedoston nimi ja tallettuvaksi tilinavauspäiväkirjaksi muunnettavan loppusaldotiedoston nimestä johdettu nimi, josta käy kuitenkin ilmi että aineisto on euromääräinen (päiväkirjan nimi voi olla enintään 8 merkin mittainen). Kohtaan 05 annetaan se tili, jolle muuntamisesta johtuva pyöristysero kirjataan.

TILINAVAUS EDELLISEN VUODEN LOPPUSALDOISTA	F1:ALOITA	
(c) Atsoft Oy Mäkinen, VER:23.3.1998	F2:POIS F4:LEVY	N HAKEMISTO
		+TASEEN VIIM.
01 TILIKARTTA (*.TKA)	:MYTK98	TILI
02 SUURIN TASEEN TILI	:999999	9250 muut väl.
03 TILINPÄÄTÖKSEN LOPPUSALDOTIEDOSTO	:MY1298	
04 TALLETTUVA TILINAVAUSPÄIVÄKIRJA	:MY1298e	+TULOSLASK. 1
05 TILI, JOLLE TILIKAUDEN TULOS SIIRRETÄÄN	:3055 alet ja euro	muuntoerot
06 TILINAVAUKSEN PÄIVÄMÄÄRÄ (PP.KK.VVVV)	:31.12.1998	
07 YKSITYISTILIN TILINUMERO	:	
08 SUORITETAAN RAHAYKSIKKÖMUUNNOS MK->EURO	:2	
V	INKIT	
JOS OTAT ASTERI KIRJANPIDON KÄYTTÖÖN, ETKÄ	OLE TEHNYT KIRJANPI	TOA ASTERILLA:
- jos et ole tehnyt kirjanpitoa Asterilla,	kirjaa tilinavaukse	n viennit
kirjanpito-ohjelmalla (Asteri valikon va	linta A) kirjaamalla	
taseen tilien saldot tilinavauspäiväkirj	aksi toispuoleisin k	irjauksin.
JOS OLET TEHNYT TILINPÄÄTÖKSEN ASTERI KIRJ	ANPITO-OHJELMALLA:	
- Ohjelma tekee päättyneen tilikauden sald	oluettelon taseen ti	leistä
tilinavauspäiväkirjan alkavalle tilikaud	elle kirjaamalla tas	een vastaavan
tilien saldot DEBETiin ja taseen vastatt	avan tilien saldot K	REDITiin,
tilikauden tuloksen kohdassa 05 antamall	e tilille (ja mahdol	lisen kohdassa
07 olevan yksityistilin saldon kohdan 05	tilille)	
2 = muunnetaan summat euroiksi jakamalla s	ummat muuntokertoime	lla

Esimerkissä muunnamme Joulukuun 1998 loppusaldot markoista euroiksi. Suurin taseen tili annetaan suuremmaksi kuin yksikään tilikartan tilinumero, tallentuva päiväkirja saa lopputunnisteen **E** (*MY1298E*) merkiksi siitä, että se on euromääräinen. Kohtaan 08 annetaan **2** jotta ohjelma muuntaisi rahamäärät markoista euroiksi.

Tilinavausohjelma tallentaa sekä päiväkirjan (*my1298e.pvk*) että saldoluettelon (*my1298e.sld*). Kirjanpito-ohjelmalla voidaan tarkastella päiväkirjaa jotta voidaan todeta, että muunnos on oikein suoritettu.

Käsitteitä ja sanastoa päivitykseen liittyen

€	Euron merkki. Koska Euron merkkiä ei ole kaikissa tietojärjestelmissä, voidaan euro merkitä joko pienellä e kirjaimella tai sanalla EURO.	
EUR	Eurovaluutan ISO-koodi, jonka vastine markkaa käytettäessä olisi FIM	
EURO	euron lyhenne, vastine markkaa käytettäessä on mk	
Kotiraha	Se rahayksikkö (markka tai euro) jolla kirjanpito tehdään.	
Muuntoero	Markkamäärän muuntamisesta euroiksi ja takaisin markoiksi syntyvä ero alkuperäisen ja kahdesti muunnetun rahamäärän välillä. Voi olla enintään 3 pennin suuruinen	
Muuntokerroin	Ilmoittaa markan ja euron välisen suhteen. Eurot saadaan jakamalla markat muuntokertoimella ja markat kertomalla eurot muuntokertoimella. Virallinen muuntokerroin määräytyy 31.12.1998 valuuttakurssien mukaan.	
Rahayksikkö	Laskentayksikkö, joko markka tai euro.	
Sentti	Euron sadasosa. Yksi euro jakaantuu sataan senttiin. Yksi euro jakaantuu muuntokertoimen ilmoittamaan määrään markkoja.	
Tiliraha	Se rahayksikkö (markka tai euro) jossa pankkitilillä oleva rahamäärä ilmaistaan.	
Valuutta	1.1.1999 alkaen euro on Suomen virallinen valuutta. Markka on euron ilmentymä.	
Vastaraha	Markkoja käytettäessä euro, euroja käytettäessä markka.	

Asennus uudelle koneelle (Ensiasennus)

Asteri kirjanpito asennetaan **uuteen koneeseen** päivityslevyiltä seuraavasti:

Siirry Ms-Dos kehotteeseen ja kirjoita tummennettu:

Mitä näkyy ruudussa	Kirjoita tummennettu
C:\>_ tai C:\WINDOWS>_	C:
C:>_ tai C:\WINDOWS>_	CD \
C:\>_	MD ASTERIKP
jos ruudulle tulostuu <i>Hakemis</i> tähän koneeseen mahdollisesti parametritiedostoja (hakemisto	sto on jo olemassa, on asennettu kirjanpito. Älä kopioi oa \kaikki) ellet halua koneessa
nyt olevien määritysten katoav	an.
C:\>_	CD ASTERIKP
C:\ASTERIKP>_	Laita asemaan kirjanpidon
	päivityslevy 1/3
C:\ASTERIKP>_	COPY A:*.EXE
x tiedosto(a) kopioit	Lu Kopioi parametritiedostot
C:\ASTERIKP>_	COPY A:\KAIKKI*.*
x tiedosto(a) kopioit	zu Vaihda asemaan
	Päivityslevy 2/3
C:\ASTERIKP>_	COPY A:*.EXE
x tiedosto(a) kopioit	zu Vaihda asemaan
	Päivityslevy 3/3
C:\ASTERIKP>_	COPY A:*.EXE
x tiedosto(a) kopioit	zu Kopiointi on suoritettu

Asteri valikon täydellinen asennus

Laita Asteri valikko —levy asemaan ja kirjoita tummennettu:

Mitä näkyy ruudussa	Kirjoita tummennettu
C:\ASTERIKP>_	C:
C:\ASTERIKP>_	CD \
C:\>_	A:
C:\>_	KOVOLLE

ja seuraa asennusohjelman ohjeita.

Pikakuvakkeet Windows 95/98:n työpöydälle

Asteri valikon asennus kopioi Windows 95/98:n työpöydälle kaksi pikakuvaketta, joista Asteri ohjelmat saadaan käyntiin:

Asteri Yritysohjelmat -Pikakuvake Windows 95 työpöydälle

Asteri yritysohjelmat Ms-Dos tilassa –pikakuvake käynnistää tietokoneen uudestaan lataamatta Windowsia. Lisäksi pikakuvake vapauttaa mahdollisimman paljon Dosin perusmuistia ohjelmien käyttöön. Tämä tila on erityisen hyödyllinen jos kirjoittimen tulostus katkeilee tai jos koneessa on muistipula (Out-of-memory).

Pikakuvakkeet voi lisätä työpöydällesi valikkolevyltä seuraavasti:

- Pienennä kaikki ikkunat napsauttamalla ohjelman oikeassa yläkulmassa olevaa – -painiketta niin että lopulta ruudulla näkyy Windowsin työpöytä (se taustakuva jossa ovat mm. *Oma tietokone* ja *roskakori*)
- 2. Laita Asteri valikko Päivitys –levy asemaan
- 3. Valitse III Käynnistä | Suorita
- 4. Kirjoita Avaa: kohtaan A: ja paina Enter
- 5. Napsauta avautuneesta "*3 1/2 tuuman levyke*" –ikkunan ➡ painiketta niin että myös työpöytää on näkyvissä
- 6. Raahaa "3 1/2 tuuman levyke" –ikkunasta Asteri yritysohjelmat pikakuvake työpöydälle (Vie hiirikohdistin Asteri yritysohjelmat pikakuvake – tekstin päälle, paina vasemmanpuoleinen hiiripainike alas ja pidä se alas painettuna ja siirrä hiirikohdistin työpöydälle tyhjään kohtaan ja vapauta hiiripainike jolloin pikakuvake kopioidaan työpöydälle. Kopioi samalla tavalla Asteri Yritysohjelmat Ms-Dos tilassa pikakuvake)
- 7. Poista *Asteri Valikko* levy asemasta ja kokeile pikakuvakkeiden toimintaa

Jos muisti loppuu

Asteri kirjanpito toimii sitä paremmin, mitä enemmän sillä on vapaata <u>perusmuistia</u> käytettävissä. Dos ohjelmat kykenevät käyttämään vain 640 kt muistia tietokoneen muistin määrästä riippumatta. Osan Dos muistista vie komentotulkki ja loppu on laiteohjainten ja sovellusten käytettävissä.

Ohjelmat kärsivät muistipulasta jos ohjelma ilmoittaa "muistipula" tai "Pulma:out of memory".

Muistipulaan on kolmen kohdan ratkaisu:

- 1. Poistetaan tarpeettomat laiteajurit ja residenttiohjelmat.
- 2. Otetaan ylämuisti käyttöön ja ladataan jäljellejääneet laiteajurit ja residenttiohjelmat ylämuistiin
- 3. Käytetään ohjelmien muistinsäästöversioita: ohjelmia, joista on karsittu eräitä muistia kuluttavia mutta useimmille käyttäjille tarpeettomia osia pois.

Laiteympäristöraportti

Ensimmäinen toimenpide muistipulan ratkaisemiseksi on tulostaa laiteympäristöraportti.

Laiteympäristöraportti antaa tietoja laitteistosi käynnistystiedostoista, muistinkulutuksesta, ohjelmaversioista ja Asteri ohjelmissa sattuneista virheistä.

Käynnistä laiteraportti Asteri valikosta (Alt M | Ympäristö | laiteraportti) tai jos sitä ei muistipulan vuoksi voi ajaa niin käynnistä C:\ASTERI valikosta laiterap.exe kirjoittamalla:

C: CD \ASTERI LAITERAP

Ja valitse valinta A – Laiteympäristöraportti.

Muistin vapauttaminen

Windows 95/98 käyttöjärjestelmässä helpoin tapa ratkaista muistipula on käynnistää ohjelmat *Asteri yritysohjelmat Ms-Dos tilassa* pikakuvakkeella (ks. Sivu 14). Pikakuvake sisältää valmiit muutokset käynnistystiedostoihin muistin vapauttamiseksi. Toinen vaihtoehto on muuttaa käynnistystiedostoja.

Käynnistystietojen muuttaminen vaatii yleensä mikroihin perehtyneen henkilön tekemään muutokset. Atsoftin kotisivuilta, osoitteesta HTTP://www.atsoft.fi/tietkant.htm löytyy tarkempia muistin vapauttamista käsitteleviä artikkeleita.

Muistipula ratkaistaan helpoimmin siten, että alkuperäisten käynnistystiedostojen (autoexec.bat ja config.sys) komennot otetaan pois käytöstä lisäämällä sana REM niiden eteen ja tiedostojen alkuun lisätään alla olevat rivit siten että ne ovat ainoita suoritettavia rivejä.

Yleensä koneissa ei ole otettu ylämuistia käyttöön. Ylämuisti otetaan käyttöön lisäämällä CONFIG.SYS tiedoston alkuun ensimmäisiksi riveiksi esitetyssä järjestyksessä tarkalleen näin kirjoitetut rivit:

CONFIG.SYS:

```
DEVICE=C:\WINDOWS\HIMEM.SYS
DEVICE=C:\WINDOWS\EMM386.EXE NOEMS
DOS=HIGH,UMB
FILESHIGH=20
BUFFERSHIGH=30
```

Autoexec.bat tiedoston määrityksiksi riittävät alla olevat rivit, muut tiedostossa olevat rivit ovat yleensä turhia.

AUTOEXEC.BAT:

```
@ECHO OFF
LH KEYB SU,,C:\WINDOWS\COMMAND\KEYBOARD.SYS
PATH=C:\WINDOWS;C:\WINDOWS\COMMAND;C:\;
```

Windows 95 FIN OSR2 HIMEM.SYS

Uudemmissa suomenkielisissä Windows 95 (Versio 4.00.950 b) koneissa ylämuistin käyttöönotto suurentaa HIMEM.SYS tiedoston koon ohjelmointivirheen vuoksi 44 kt:un (kun vastaava englanninkielinen versio kuluttaa vain 1 kt muistia).

HIMEM.SYS:in viemä tila pienennetään takaisin 1 kt:un ajamalla iosysfin.exe niminen korjausohjelma, joka on saatavilla Microsoftilta. Korjausohjelman saa ajaa vai suomenkielisessä Windows 95:n b –versiossa (ei esimerkiksi Windows 98:ssa)

Aihetta käsittelevä artikkeli ja linkki ao. tiedostoon löytyy Atsoftin kotisivuilta, osoitteesta www.atsoft.fi/iosysfin.htm

Windows 98 FIN himem.sys

Windows 98:n suomenkielisessä versiossa (4.10.1998) ylämuistin käyttöönotto suurentaa HIMEM.SYS tiedoston 46 kt:un (kun vastaava englanninkielinen versio kuluttaa vain 1 kt muistia).

HIMEM.SYS:in viemän tilan pienentämiseksi 1 kt:un ei tätä kirjoitettaessa ollut tiedossa virallista keinoa.

Muistipula voidaan kuitenkin korjata kopioimalla suomenkielisen C:\IO.SYS tiedoston tilalle englanninkielisen version IO.SYS tiedosto. Muutoksen jälkeen eräät komennot näyttävät odottavan vastaukseksi (Kyllä/Ei) mutta hyväksyväkin vain Yes/No.

IO.SYS:in korvaaminen toisella kieliversiolla on kuitenkin täysin epävirallinen tapa korjata muistipula, joten käyttäjä tekee sen täysin omalla vastuullaan. Tiedoston korvauksen saa tehdä vain mikroihin perehtynyt henkilö.

Aihetta käsittelevä artikkeli löytyy Atsoftin kotisivuilta, osoitteesta www.atsoft.fi/w98iocra.htm

Kirjanpidon muistinsäästöversio PCKPMINI

Jos muisti käy vähiin, voit siirtyä käyttämään kirjanpidon muistinsäästöversiota, pckpmini.exe:ä. Pckpmini toimitettiin päivityksen yhteydessä ja se otetaan käyttöön joko muuttamalla Asteri Valikossa olevan kirjanpito-ohjelman käynnistyskäskyksi *PCKPMINI* (Valitse Asteri Kirjanpito -valikossa *F2 - Päivitä valikkoa* ja kirjoita *komentojono* kohtaan käskyn *PCKP31* tilalle *PCKPMINI* ja tallenna valinnalla *F1*) tai kopioimalla miniversio kirjanpidon perusversion päälle seuraavasti:

Mitä näkyy ruudussa Kirjoita tummennettuC:\>_C:C:\>_CD \ASTERIKPC:\ASTERIKP>COPY PCKP31.EXE PCKPISO.EXEC:\ASTERIKP>COPY PCKPMINI.EXE PCKP31.EXEKorvataanko PCKP31.EXE (Kyllä/Ei/kAikki)A1 tiedosto(a) kopioitu

Muistinsäästöversio on valmis otettavaksi käyttöön. Käynnistä kirjanpito ja tarkista, että ohjelmaversion ilmoittava VER: on muuttunut MUISTINSÄÄSTÖVER:27.10.1998 -merkinnäksi

Asteri valikon muistinsäästöversio MENUMINI

Asteri valikosta oleva muistinsäästöversio, menumini.exe otetaan käyttöön kopioimalla se menu.exe:n päälle. Siirry Ms-Dos tilaan ja kirjoita:

Mitä näkyy ruudussa	Kirjoit	a tummenne	ttu	
C:\>_	C:			
C:/>_	CD \Z	ASTERI		
C:\ASTERI>	COPY	MENU.EXE	MENU	UISO.EXE
C:\ASTERI>	COPY	MENUMINI.	EXE	MENU.EXE
Korvataanko MEN	NU.EXI	E (Kyllä/I	Ei/kAi	lkki) A
1 tiedosto(a)]	copio:	itu		

Asteri valikon muistinsäästöversio on valmis otettavaksi käyttöön. Muistinsäästöversiosta puuttuvat tiedostonkäsittely ja kiinteämittaisten tiedostojen katselu –toiminnot.

Windowsin leikepöydän käyttäminen

Ajettaessa Asteri ohjelmia Windowsin alaisuudessa, lyhyet tulosteet voidaan ohjata kirjoittimen sijaan ruudulle ja sitä kautta Windowsin leikepöydälle tai suoraan leikepöydälle. Lisäksi kirjanpitoohjelmassa on liittymät Windowsin leikepöydälle (*Muut* | *Leikepöydälle* ja *Leikepöydältä*) joiden avulla päiväkirjan kirjaukset siirretään leikepöydälle. Näitä toimintoja käyttäen voidaan tietoja siirtää esimerkiksi Wordiin tai Exceliin.

Leikepöydälle/pöydältä voidaan siirtää Dos ohjelmiin kuitenkin vain rajallinen määrä tietoa: muutama sivu siirtyy helposti, mutta kymmenien sivujen tulosteet eivät välttämättä mahdu siirtymään.

Esimerkki 1: Siirretään päiväkirja Exceliin

Käynnistä kirjanpito-ohjelma. Lue siirrettävä päiväkirja. Valitse *Alt U (Muut)* ja sieltä *leikepöydälle*. Käynnistä sitten Excel ja valitse *Muokkaa* | *Liitä* jolloin päiväkirjan kirjaukset liitettiin Exceliin. Nyt voit käsitellä tietoja Excelissä

Esimerkki 2: Siirretään kirjauksia Excelistä kirjanpitoon

Järjestä kirjaukset niin, että ne ovat allekkain ja yhdellä rivillä on yhden kirjausrivin tiedot, jokainen kenttä omassa solussa (tositenumero, päiväys, selite, debet tili, kredit tili ja summa). Jos kaikkia tietoja ei ole (esim. selite puuttuu), jätä välissä olevat kentät tyhjiksi ja lopun kentät voit jättää pois . Valitse hiirellä siirrettävät osoitteet raahaamalla valitun alueen yli ja kopioi valinta leikepöydälle *Muokkaa / Kopioi*:

🗙 Microsoft Excel - Työkirja1 📃 🗖 🗙											
	<u>T</u> iedosto į	<u>M</u> uokkaa	<u>N</u> äytä	Lis <u>ä</u> ä	Muotoil <u>e</u>	Ty <u>ö</u> kalut	Tie <u>d</u> ot <u>I</u> kki	una <u>O</u> hje	1		Ы×
	A1	-		=							
	A		в			С		D	E	F	
1		2.2	.1995	auto	radio					3250,00	
2		2.2	.1995	1008	8 lasku n	nyyntisa	amiseksi			10000,00	
3		2.2	.1995	myy	myynnin netto-osuus					8196,72	
4		2.2	.1995	myynnin ALV osuus						1803,28	
5		6.2	.1995	1004 saatu suoritus						62126,00	
6		6.2	.1995	vara	<u>ston vuo</u>	kra				1895,00	
7											
8					,						
		aul1 / Ta	aul2 /]	Taul3	/						
Val	mis			Sumr	na=2956	571		NU	M		

Esim. tositenumero ja tilinumerot puuttuvat, joten niiden kohdalla on tyhjät solut jotta tiedot siirtyvät Dos-päiväkirjassa oikeisiin kenttiin. Valitse siirrettävä alue raahaamalla hiirikohdistimella alueen ylitse, valitse sitten *muokkaa* | *kopioi* jolloin valittu alue siirtyy leikepöydälle.

Käynnistä kirjanpito-ohjelma ja lue päiväkirja. Valitse *Muut / Leikepöydältä* jolloin kirjaukset liitetään koneessa olevan päiväkirjan jatkeeksi.

Esimerkki 3:Kopioidaan tuloslaskelma ja tase Exceliin

Paperitulosteet tulostetaan leikepöydälle vaihtamalla ohjelmassa kirjoitinmääritykseksi joko tulostus ruudulle tai tulostus leikepöydälle (Valinnat F4 ja F5). Ruudulle tulostuksessa voidaan merkitä sarakkeen (solun) vaihtumiskohdat ja sitten kopioida leikepöydälle jolloin etenkin numeerinen tieto saadaan siirrettyä näppärästi suoraan Exceliin oikeisiin soluihin.

Käynnistä *B* - *Tilinpäätös; tase, tuloslaskelma ja erittelyt*. Vaihda kirjoitinmääritys valinnalla *F3* ja valitse *F4:Tulostus ruudulle*.

Tulosta tilinpäätös, jolloin tuloste tulostuu ruudulle. Jaa ruututuloste sarakkeisiin siirtämällä pystyviiva nuolinäppäimellä sarakkeen loppuun (rahamäärän loppuun) ja painamalla siinä välilyöntinäppäintä, jolloin * ilmoittaa missä on saran vaihto:

MS-DOS-kehote - TILIPAA6	
* * * * * * tiedoston alku Asteri MalliKirjanPito - Euroversio Tuloslaskelma ===========	* .131.12.1995
Liikevaihto	152458.11
	152458.11
Valmistevarastojen lis∕väh Valmistus omaan käyttöön Liiketoiminnan muut tuotot Muuttuvat kulut: Tavaraostot tilikauden aikan -80901.64	0.00 0.00 0.00
Varastojen lisäys tai vähenn 0.00 Ulkopuoliset palvelut 0.00 Henkilöstökulut 0.00 Muut muuttuvat kulut 0.00	-80901.64
Myyntikate Kiinteät kulut:	71556.47
PgDn/PgUp/Home/End AltC:Kopioi Windowsin leikepöyd	lälle AltW:Win Ohje AltQ:pois

Merkitse saranvaihtokohdat ennen pääotsikkoa (liikevaihto), ennen alaotsikkoja (tavaraostot tilik.aikana) ja aina summien jälkeen. Saranvaihdon merkkinä ylimmällä rivillä näkyy * (kertomerkkitähti). Kopioi sitten leikepöydälle valinnalla *Alt C.*

Merkittyäsi kaikki saranvaihdot, kopioi tuloste leikepöydälle valinnalla *Alt C*. Käynnistä sitten Excel ja valitse *Muokkaa / Liitä* jolloin tiedot siirtyvät Exceliin:

X M	licrosoft	Excel - 1	yökirj	a2										_ 🗆	×
	<u>T</u> iedosto	<u>M</u> uokkaa	<u>N</u> äytä	Lis <u>ä</u> ä M	uotoil <u>e</u>	Ty <u>ö</u> kalut	Tieg	<u>l</u> ot <u>I</u> kkun	a <u>O</u> h	je				_ 8	×
	E14	•	·	=											
	A	В			С			D		E		F	=	G	
3		TUL	OSLA:	SKELM,	A										
4		===	=====												
5															
6		Liike	evaihto	I						152458	3,11				
7															
8										152458	3,11				
9															
10		Valn	nisteva	arastojer	n lis/va	äh			(	0,00					
11		Valn	nistus	omaan			(	0,00							
12		Liike	Liiketoiminnan muut tuotot							(	0,00				
13		Muu	ttuvat	kulut:											
14			Tavaraostot tilikauden aikan					-80901	,64						
15			Varas	tojen lis	äys ta	ai väheni	n	0	00,00						
16			Ulkop	uoliset p	alvelu	ıt			00,00						-
	Id Id Id Id														
Vali	nis									N	UM				11.

Liitä tuloslaskelma ja tase valitsemalla *Muokkaa /Liitä*. Valitse sarakkeet D ja E, paina hiiren 2.painiketta ja muotoile solut luku -muotoon 2 desimaalin tarkkuuteen. Vedä sarakkeet sopivan levyisiksi joko kaksoisnapsauttamalla sarojen otsikoiden välissä olevaa viivaa tai raahaamalla viivasta.